

UTLÅTANDE

Ålands landskapsregering
registrator@regeringen.ax

Datum
2024-03-25

Er referens ÅLR 2024/1781

Kontaktperson
Johanna Fogelström-Duns
Diskrimineringsombudsman

Jämställdhetslagens kvotbestämmelse tillsättning av styrelse

ÅOM 2024/12

Ett av Ålands ombudsmannamyndighets uppdrag är att övervaka implementeringen av landskapslagen (1989:27) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (FFS 609/1986), att informera om lagen samt ge råd och anvisningar hur lagen ska tillämpas. En av jämställdhetslagens målsättningar är att kvinnor och män på lika villkor ska ges möjlighet att delta i beslutsfattande och samhällsplanering. Bestämmelserna i jämställdhetslagens 4 a § reglerar sammansättningen av organ inom offentlig förvaltning och där framgår bestämmelsen att kvinnor och män ska vara representerade till minst 40 procent vardera, om inte något annat följer av särskilda skäl.

Det åligger den myndighet som bereder ärendet att se till att kvotbestämmelsen iakttas. När tillsättandet av en styrelse, kommitté, arbetsgrupp eller annat organ föregås av att kandidaterna utses eller uppställs, ska man redan i kandidatnomineringen beakta att kravet på representanter av båda könen ska kunna uppfyllas. Begärs kandidatförslag in av en utomstående part ska en kvinnlig och en manlig kandidat för varje post begäras. Kan utomstående part inte lämna två namn, bör den alltid motivera varför det inte varit möjligt att föreslå en kandidat av bägge könen. Kvotbestämmelsen gäller separat för ordinarie ledamöter och ersättare.

Tillämpningen av begreppet särskilda skäl ska vara snävt. Ett exempel på särskilda skäl kan vara att ett smalt specialområde efterfrågas och det inte finns experter av båda könen. Det kan även omfatta fall då personernas ställning är avgörande för att uppnå syftet med arbetsgruppen, delegationen, rådet etc (tex att företrädare för ledningen i en organisation eller visst tjänsteuppdrag efterfrågas som medlemmar). Särskilda skäl ska vara kända innan tillsättning och förekomst av särskilda skäl ska påpekas och motiveras i tillsättningsbeslutet.

Ålands landskapsregering har 21.3.2014 fattat beslut (ÅLR 2024/1781) att tillsätta styrelse för Ålands hälso- och sjukvård för perioden 21.3.2024-31.12.2027. Till styrelsen har som ordinarie ledamöter tillsatts tre kvinnor och tre män. Till personliga ersättare har tillsatts fyra kvinnor och två män.

Ålands ombudsmannamyndighet uppmärksammar Ålands landskapsregering att kvotbestämmelsen i jämställdhetslagen gäller separat för ordinarie medlemmar och ersättare. I det aktuella beslutet till den del det rör ersättare borde avvikelser från bestämmelsen ha motiverats genom att anföra särskilda skäl för att uppfylla bestämmelsen i jämställdhetslagen 4 a § om representation av kvinnor och män till minst 40 procent vardera.

...